

ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา

เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิในสาขาวิชาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ ระดับปริญญาตรี

พ.ศ. ๒๕๖๗

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๘ แห่งกฎกระทรวงมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๕ ประกอบกับมติคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา ในการประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๗ จึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิในสาขาวิชาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ ระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๖๗”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในประกาศนี้

“สถาบันอุดมศึกษา หมายความว่า สถาบันที่จัดการอุดมศึกษาระดับปริญญาและระดับต่ำกว่าปริญญา ทั้งที่เป็นของรัฐและเอกชน”

“ผลลัพธ์การเรียนรู้ หมายความว่า ผลที่เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่ได้จากการศึกษา ฝึกอบรม หรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการฝึกปฏิบัติ หรือการเรียนรู้จริงในทำงานระหว่างการศึกษา”

ข้อ ๔ สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาในหลักสูตรระดับปริญญาตรีทางด้านการแพทย์แผนไทยประยุกต์ต้องกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับรายละเอียดผลลัพธ์การเรียนรู้ของมาตรฐานคุณวุฒิในสาขาวิชาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ ระดับปริญญาตรี ที่แนบท้ายประกาศนี้

ข้อ ๕ สถาบันอุดมศึกษาใดที่จัดการศึกษาในหลักสูตรระดับปริญญาตรีทางด้านการแพทย์แผนไทยประยุกต์ อยู่ในวันที่ประกาศฉบับนี้ใช้บังคับ ต้องปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นไปตามประกาศนี้ ในรอบการปรับปรุงหลักสูตรครั้งต่อไป

ข้อ ๖ ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าวได้ หรือมีความจำเป็นต้องปฏิบัติ นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ ให้อยู่ในดุลพินิจของคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา และให้ถือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษาเป็นที่สุด

ประกาศ ณ วันที่ ๒๔ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๗

ศาสตราจารย์เกียรติคุณกิตติชัย วัฒนานิก

ประธานกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา

รายละเอียดผลลัพธ์การเรียนรู้ของมาตรฐานคุณวุฒิในสาขาวิชาการแพทย์แผนไทยประยุกต์ ระดับปริญญาตรี

๑. ด้านความรู้ สามารถบูรณาการหลักการทางการแพทย์แผนไทยและวิทยาศาสตร์การแพทย์ และความรู้ดังต่อไปนี้ เพื่อการประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์ในระบบบริหารสุขภาพ

๑.๑ ความรู้ในการประกอบวิชาชีพ ประกอบด้วย

- (๑) กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ที่เป็นพื้นฐานของการประกอบวิชาชีพ
- (๒) กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์การแพทย์ที่เป็นพื้นฐานของการประกอบวิชาชีพ ได้แก่ กายวิภาคศาสตร์ สรีรวิทยา ชีวเคมี จุลชีววิทยา วิทยาภูมิคุ้มกัน ประสาทวิทยา พยาธิวิทยาและพยาธิสรีรวิทยา เภสัชพิษวิทยา เภสัชเวท เภสัชวิทยา เวชศาสตร์ทั่วไป และโภชนาการ
- (๓) กลุ่มวิชาชีพการแพทย์แผนไทย ได้แก่
 - (ก) **กลุ่มวิชาเวชกรรมแผนไทย** ครอบคลุมหลักการ แนวคิด และสาระสำคัญของตำราหรือคัมภีร์ทางการแพทย์แผนไทย และการประยุกต์ใช้ในการซักประวัติ การตรวจร่างกาย การวิเคราะห์โรค และการบำบัดรักษาโรค การให้คำแนะนำ
 - (ข) **กลุ่มวิชาเภสัชกรรมแผนไทย** ครอบคลุมวิวัฒนาการของการใช้ยาสมุนไพร จรรยาเภสัชกรรมหลักเภสัช ๔ เภสัชตำรับ ยาและผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร โครงสร้างตำรับยา การวิเคราะห์ตำรับยา การตั้งตำรับยา ยาสามัญประจำบ้าน บัญชียาจากสมุนไพรในบัญชียาหลักแห่งชาติ ด้วยที่มีฤทธิ์แรง ด้วยยาที่ใช้แทนกัน น้ำกระสายยา หลักการใช้ยาสมุนไพรอย่างสมเหตุสมผล วิธีการเตรียมยา การปรุงยา เครื่องมือที่ใช้ในการผลิตยา หลักเกณฑ์ในการผลิตยาที่ดี การผลิตยาสมุนไพรรูปแบบต่าง ๆ การประเมินคุณภาพยา วิธีการบรรจุ วิธีการเก็บและรักษายา เทคนิคการควบคุมคุณภาพสมุนไพรและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
 - (ค) **กลุ่มวิชาหัตถเวชกรรมแผนไทย** ครอบคลุมประวัติการนวดไทย เส้นประธาน ๑๐ การนวดไทยแบบต่าง ๆ โดยยึดการนวดไทยแบบราชสำนักเป็นหลัก ศีลธรรมจรรยาในการนวด ระเบียบการนวดไทยแบบราชสำนัก ประโยชน์ ข้อห้าม และข้อควรระวังของการนวด หลักการและวิธีการนวดพื้นฐานและจุดสัญญาณ การฝึกกำลังนิ้วมือ การแต่งรสมือ การนวดรักษาโรคเบื้องต้นและโรคที่มีความซับซ้อนร่วมกับการใช้ยาสมุนไพร การประคบร้อน การให้คำแนะนำเกี่ยวกับอาหารแสลงโรคและท่าบริหาร
 - (ง) **กลุ่มวิชาผดุงครรภ์** ครอบคลุมกายวิภาคศาสตร์และสรีรวิทยาของการตั้งครรภ์ การวินิจฉัย การตั้งครรภ์ การดูแลหญิงในระยะตั้งครรภ์ ภาวะแทรกซ้อนที่มีผลต่อการตั้งครรภ์ กลไกการคลอด หลักและวิธีการทำคลอดในรายปกติ หลักการและวิธีการดูแลหญิงตั้งครรภ์จนถึงหลังคลอดด้วยศาสตร์การแพทย์แผนไทย หลักการดูแลทารกแรกคลอด การให้นมบุตร และการวางแผนครอบครัว

๑.๒ ความรู้อื่น ๆ ได้แก่

- (๑) ระบบบริหารสุขภาพและการบริหารสุขภาพแบบองค์รวม
- (๒) การแพทย์พื้นบ้านและการแพทย์ทางเลือก
- (๓) ระเบียบวิธีวิจัย ชีวสถิติ และเวชศาสตร์เชิงประจักษ์ (การแพทย์แบบอิงหลักฐาน)
- (๔) กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพ
- (๕) หลักการพื้นฐานของการจัดการกระบวนการและแนวคิดการเป็นผู้ประกอบการ

๒. ด้านทักษะ สามารถแสดงทักษะต่อไปนี้ ในการประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์ในระบบบริหารสุขภาพ

๒.๑ ทักษะเฉพาะวิชาชีพ หมายถึง ทักษะที่เกี่ยวข้องกับการบริหารผู้ป่วย การผลิตยาและผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร ได้แก่

- (๑) การสัมภาษณ์ประวัติและการตรวจร่างกาย
- (๒) การวินิจฉัยโรค การวางแผนการรักษาและการปรับแผนการรักษาอย่างสมเหตุสมผล การส่งต่อผู้ป่วยอย่างเหมาะสม
- (๓) การทำหัตถการตามมาตรฐานผู้ประกอบวิชาชีพการแพทย์แผนไทยประยุกต์
- (๔) การบันทึกเวชระเบียนและการจัดทำเอกสารในการประกอบวิชาชีพ
- (๕) การให้ข้อมูลด้านสุขภาพและคำปรึกษาแก่ผู้ป่วยและญาติ
- (๖) การปรุงยาสมุนไพรเฉพาะราย การผลิตยาและผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร โดยกระบวนการผลิตดำเนินการตามองค์ความรู้ดั้งเดิมและตามหลักเกณฑ์วิธีการที่ดีในการผลิต (good manufacturing practice หรือ GMP)

๒.๒ ทักษะทั่วไป ได้แก่

- (๑) ทักษะการแก้ปัญหา (problem solving skill)
- (๒) ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นและทำงานร่วมกับสหวิชาชีพ (collaboration skill) ครอบคลุมทั้งในฐานะผู้นำและสมาชิกได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- (๓) ทักษะการสื่อสาร (communication skill) ครอบคลุมทั้งการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และการนำเสนอข้อมูลสารสนเทศ
- (๔) ทักษะดิจิทัล (digital skill) สมรรถนะในการใช้สื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ
- (๕) ทักษะส่วนบุคคล (personal skill) ได้แก่ ความสามารถในการจัดการความเครียด (stress management) ความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว (flexibility and resilience) ทักษะการกำกับการณ์เรียนรู้ด้วยตนเอง (self-directed learning skill) เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต (lifelong learning) ทักษะทางด้านสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่าง (social and cross-cultural skills)

๓. ด้านจริยธรรม

๓.๑ จริยธรรมของการเป็นแพทย์แผนไทยประยุกต์ สามารถแสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับข้อบังคับสภาการแพทย์แผนไทยว่าด้วยจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพการแพทย์แผนไทย

๓.๒ จริยธรรมทั่วไป สามารถแสดงพฤติกรรมหรือการกระทำระดับบุคคลที่สะท้อนถึงความเป็นผู้มีคุณธรรม ศีลธรรม และจรรยาบรรณ ทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้อื่น เพื่อประโยชน์ส่วนรวมและส่วนตน ได้แก่

(๑) แสดงพฤติกรรมการมีคุณธรรมจริยธรรมที่วิญญูชนพึงมี เช่น มีวินัย ความเมตตา กรุณา ความซื่อสัตย์สุจริต เสียสละ จิตสำนึกต่อสังคม และตระหนักในคุณค่าของการอนุรักษ์และเผยแพร่วัฒนธรรมอันดีงามของไทย

(๒) ปฏิบัติงานในหน้าที่อย่างเต็มกำลังความสามารถและยึดมั่นในความถูกต้อง โปร่งใส โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง

(๓) ปฏิบัติต่อผู้รับการบริการสุขภาพด้วยความเต็มใจ เสมอภาค ปราศจากอคติ และเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

(๔) รักษาข้อมูลความลับตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

(๕) มีความซื่อสัตย์สุจริตในการประกอบวิชาชีพ

๔. ด้านลักษณะบุคคล

๔.๑ ลักษณะบุคคลตามวิชาชีพ

(๑) มีธรรมานามัยในการบริหารสุขภาพ

(๒) บุคลิกน่าเชื่อถือ เป็นที่ไว้วางใจของผู้ป่วย ญาติ บุคลากรสหวิชาชีพ และสังคม

(๓) รับผิดชอบในการประกอบวิชาชีพด้วยความเอาใจใส่ ปฏิบัติตามหลักวิชาการเพื่อความปลอดภัยของผู้ป่วย

(๔) มุ่งมั่นพัฒนาตนเองและงานในความรับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง

๔.๒ ลักษณะบุคคลทั่วไป

(๑) สุขภาพ มีน้ำใจ เห็นแก่ผู้อื่น

(๒) เคารพกฎหมายและกฎกติกาของสังคมที่เกี่ยวข้อง

(๓) มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี รับฟังปัญหาและความคิดเห็นของผู้อื่นในการทำงานร่วมกันเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมาย

คำอธิบาย :

• ธรรมานามัย หมายถึง ระบบปฏิบัติที่สมบูรณ์แบบในการสร้างเสริมสุขภาพโดยวิถีธรรมชาติ ให้ความสำคัญต่อเหตุปัจจัยทุกอย่างที่มีผลกระทบต่อสุขภาพและควมมีอายุยืนอย่างเป็นองค์รวม ได้แก่ การดูแลอนามัยของกาย (กายานามัย) จิต (จิตตานามัย) และกรรมหรือพฤติกรรม (ชีวิตานามัย)